

آزمایشگاه چرم و وطن

دباجی و دباجی مجدد

از پوست خام تا کراست

تألیف:

عبادالله یوسفزاده

کارشناس رسمی استاندارد چرم

مهرماه ۱۳۹۴

سرشناسه : یوسف‌زاده، عبدالله، ۱۳۳۷ -
 عنوان و نام پدیدآور : دباغی و دباغی مجدد: از پوست خام تا کراست/ تالیف عبدالله یوسف‌زاده.
 مشخصات نشر : تبریز: انتشارات انس، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۲۸۰ ص: جدول؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
 شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۲۵۷ - ۲۵ - ۸
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
 موضوع : پوست (فراورده) -- عمل‌آوری و رنگ‌ریزی
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۴ ی۹۵/۹۶۵ TS
 رده‌بندی دیویی : ۶۷۵/۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۹۲۷۹۷

دباغی و دباغی مجدد

مؤلف: عبدالله یوسف‌زاده
 ناشر: انس
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴
 تعداد صفحه: ۲۸۰ رقی
 تیراژ: ۵۰۰ جلد
 چاپ و صحافی: سهند. شهر صحافی
 شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۲۵۷ - ۲۵ - ۸
 قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

Email: ons_pub@yahoo.com

تبریز خیابان جدید مصلی مابین طالقانی و ارتش. انتشارات انس

تلفن: ۳۵۵۶۰۸۶۶ همراه: ۰۹۱۴۴۱۴۳۶۱۳

این کتاب با حمایت مالی شرکت دارا چرم به مدیریت آقای مهدی دارابی‌ها

به چاپ رسیده و اجر معنوی آن به روح مرحوم پدرشان شادروان

«حاج آقا محمدکریم دارابی‌ها» هدیه می‌شود.

فهرست

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۹
فصل اول / خيسانندن	۱۱
خيسانندن پوست (سوکينگ).....	۱۱
عوامل موثر بر خيسانندن.....	۱۲
عمليات نرم و خيسانندن پوست.....	۲۲
پيشنهادهای برای سوکينگ.....	۲۴
دستورالعملهای مناسب برای انواع پوست جهت سوکينگ آنها.....	۲۵
سوکينگ پوست خام با توجه به نحوه نگهداری و انبارداری اولیه آن.....	۳۱
کنترل عمليات خيسانندن.....	۳۶
خطاهای مرحله خيسانندن.....	۴۰
فصل دوم / موزدایی	۴۵
موزدائی و آهک دهی.....	۴۵
روشهای موزدائی.....	۴۶
بررسی عملی روشهای موزدائی.....	۵۴
کنترل موزدائی و آهک دهی.....	۵۶
خطاهای عمده موزدائی.....	۵۷
فصل سوم / آهک گیری	۶۳
آهک دهی مجدد.....	۶۳
آهک گیری.....	۶۷
عوامل موثر بر آهک گیری.....	۶۹
خطاهای آهک گیری.....	۷۱
آنزيم دهی.....	۷۴
عوامل موثر بر فعاليت آنزيم.....	۷۵
کنترل فرایند آنزيم دهی.....	۷۷

۸۲	چربی زدائی
۸۳	طبقه بندی لیپیدها
۸۵	روش های چربی گیری
۸۹	کنترل مرحله چربی گیری
۸۹	خطاهای مرحله چربی گیری
۹۳	فصل چهارم / سالامبورسازی
۹۳	اهمیت و اهداف سالامبورسازی
۹۸	اسیدهای مصرفی در پیکلاژ و عوامل موثر بر پیکلاژ
۱۰۱	عوامل موثر بر سالامبورسازی
۱۰۴	هدف از سالامبورسازی
۱۰۷	خطاهای سالامبورسازی
۱۱۳	فصل پنجم / دباغی کرومی
۱۱۳	اهمیت و هدف دباغی
۱۱۴	دباغی معدنی (خصوصیات و ویژگی ها)
۱۱۶	دباغی کرومی
۱۲۵	کنترل دباغی کرومی
۱۲۵	خطاهای دباغی کرومی
۱۲۷	نمک های آلومینیم
۱۳۱	دباغی ترکیبی با استفاده از آلدئید و آلومینیم
۱۳۳	دباغی آلومینیمی
۱۳۳	دباغی زیرکونیومی
۱۳۳	دباغی آهنی
۱۳۶	دباغی گیاهی
۱۳۸	خطاهای دباغی گیاهی
۱۴۲	بازیفیکاسیون
۱۴۷	فصل ششم / خنثی سازی
۱۴۷	کتن بعد از دباغی
۱۴۷	روال کتن کردن

۱۵۱	سورت وتبلو
۱۵۲	روال سورت کردن وتبلو
۱۵۴	آبگیری
۱۵۵	نحوه آبگیری
۱۵۶	اشپالت
۱۵۶	مزیت اشپالت آهکی
۱۵۶	معایب اشپالت آهکی
۱۵۷	مزایای اشپالت کرومی
۱۵۷	معایب اشپالت کرومی
۱۵۹	تراشکاری (فالس)
۱۵۹	هدف از تراشکاری
۱۶۲	دباغی مجدد کرومی
۱۶۲	هدف دباغی مجدد کرومی
۱۶۳	کنترل دباغی مجدد کرومی
۱۶۳	خطاهای دباغی مجدد کرومی
۱۶۶	ختی سازی
۱۶۷	ویژگی های ختی سازی و مواد مصرفی آن
۱۶۸	مواد ختی ساز مهم
۱۷۲	کنترل ختی سازی
۱۷۳	نحوه عمل ختی سازی
۱۷۹	فصل هفتم/ دباغی مجدد
۱۷۹	ریتانینگ
۱۸۰	طبقه بندی مواد ریتانینگ
۱۸۰	سینتن ها
۱۹۳	مواد ریتانینگ معدنی
۱۹۴	مواد ریتانینگ گیاهی
۱۹۶	عوامل موثر بر ریتانینگ
۱۹۹	ریتانینگ عملی

۲۰۲	ریتانینگ سنگین گیاهی
۲۰۳	کنترل ریتانینگ
۲۰۴	خطاهای ریتانینگ
۲۱۱	فصل هشتم / رنگریزی
۲۱۱	رنگریزی چرم
۲۱۱	هدف و اهمیت رنگریزی چرم
۲۱۲	تشکیل رنگ
۲۱۳	طبقه‌بندی رنگ‌ها
۲۱۵	تقسیم‌بندی رنگ‌ها براساس خواص رنگ‌ها
۲۱۸	فاکتورهای مهم رنگ‌های مصرفی در رنگریزی چرم
۲۲۳	رنگریزی انواع چرم در دوام
۲۲۴	رنگریزی چرم‌های گیاهی
۲۲۸	کنترل‌های رنگریزی
۲۳۲	کنترل رنگریزی
۲۳۳	خطاهای مرحله رنگریزی
۲۴۹	فصل نهم / روغن‌دهی
۲۴۹	روغن دهی چرم
۲۵۱	مواد کمکی روغن
۲۵۲	روغن‌های چرم
۲۵۳	طبقه‌بندی روغن‌های چرم‌سازی
۲۶۲	عوامل موثر بر روغن‌دهی
۲۶۴	تاثیر روغن دهی بر چرم
۲۷۰	کنترل روغن دهی
۲۷۱	کنترل روغن دهی
۲۷۲	ایرادات روغن‌دهی
۲۷۴	علت اصلی لکه‌های روغنی

رشته چرم در سطح کاردانی از سال ۱۳۸۳ در دانشگاه علمی کاربردی مرکز چرم تهران افتتاح شد. این رشته بدون در نظر گرفتن امکانات، منابع علمی، کارگاه و استاد لازم، راه اندازی شد.

متولی این امر در ابتدا، انجمن صنایع چرم ایران بود که زیر نظر شرکت شهرک های صنعتی استان تهران فعالیت می کرد. بعد از یک سال فعالیت انجمن، مدیریت این مرکز از انجمن پس گرفته شد و خود شرکت شهرک های صنعتی استان تهران یکی از ساختمان های اداری خود در سطح شهر تهران را به عنوان مرکز چرم تهران در اختیار دانشگاه قرار داد.

دانشجویان اولیه این مرکز را افرادی تشکیل می دادند که آشنائی با چرم و رشته چرم سازی نداشتند. در عوض خوشبختانه دانشجویان ورودی سال ۱۳۸۴ مرکز را افراد شاغل در چرم شهر تشکیل می دادند. حضور این دانشجویان سبب شد تا بعد از گذشت بیست سال از چاپ آخرین کتاب مربوط به چرم، یک عنوان کتاب بنام «اصول صنعتی تولید و تکمیل چرم» توسط اینجانب و با هزینه و پشتیبانی هئیت امنای محترم چرم شهر ورامین، در پائیز سال ۱۳۸۶ چاپ و منتشر شود.

چاپ این کتاب هر چند با استقبال بسیاری از دوستان مواجهه شد، اما بنده بخاطر نوشتن این کتاب از طرف کارفرمای دانش دوست و فرهیخته ام، بشدت تنبیه شده و از کار برکنار شدم. مدت هفت ماه در بلاتکلیفی بودم. اما در این مدت باز هم با دانشگاه همکاری می کردم. در ادامه همکاری با دانشگاه در زمستان ۱۳۹۱ سه عنوان کتاب دیگر به قلم بنده، با عناوین «کنترل کیفیت چرم»، «ایمنی و بهداشت در صنایع چرم سازی» و «کیفیت دباغی مجدد در چرم سازی» چاپ و منتشر شد. این بار هم انتظار اخراج از کار را داشتم اما خوشبختانه این اتفاق نیفتد.

در سال ۱۳۹۲ با تغییر دولت و تغییرات ایجاد شده در مدیریت شرکت شهرک‌های صنعتی تهران، بحث انتقال مرکز چرم از تهران به چرم‌شهر و فعال‌سازی انستیتو چرم در چرم‌شهر جدی شد و برای اولین بار در رشته‌های کاردانی، کارشناسی مهندسی چرم و کارشناسی ارشد مهندسی چرم، دانشجوی جذب مرکز شد. خوشبختانه دانشجویان پذیرفته شده اغلب افراد شاغل در چرم‌شهر و یا آشنا با صنعت چرم بودند.

بنده برای ارائه دروسی که نیاز روز صنعت را رفع کرده و بتواند تا اندازه‌ای مشکلات مبتلا به چرم را بطور علمی با دانشجویانی که خود صاحبان صنعت هستند، در میان بگذارد، از جزوات موجود در پروژه MEGEP استفاده کردم.

پروژه «غنی‌سازی نظام تعلیم و تربیت و آموزش حرفه‌ای MEGEP» ترکیه پروژه‌ایست که در آن، در مورد انواع صنایع مختلف، پروژه‌های متناسب با آن صنعت بصورت کارگاه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای هنرجویان ارائه می‌شود.

پنج فصل اول کتاب حاضر در ترم تابستانی ۱۳۹۳ تحت عنوان چرم‌سازی (۱) و چهار فصل بعدی در ترم بهار ۱۳۹۴ تحت عنوان چرم‌سازی (۲) برای دانشجویان ارائه شد، چکیده و خلاصه ۹ عنوان جزوه از جزوات پروژه MEGEP می‌باشد. هر یک از این جزوات یک فصل درس را تشکیل می‌دهد که امیدوارم مورد استفاده دانشجویان عزیز قرار بگیرد.

بر خود فرض می‌دانم که از آقای سهراب صالحی‌پور مدیرعامل محترم صنایع چرم وطن تقدیر و تشکر کنم. ایشان با فراهم کردن محیط مناسب فضای لازم و سالمی را برای تهیه و تدوین این کتاب مهیا کردند.

همچنین از جناب آقای مهدی دارابی‌ها مدیریت محترم عامل شرکت دارا چرم که هزینه چاپ و نشر این کتاب را تقبل فرمودند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

یوسف زاده

مهر ماه ۱۳۹۴